

C. HERNANDEZ MOR
EL GRUP DE TREBALL
1974

Actituds, comportaments, fets, etc..., si són descontextualitzats o analitzats des de la perspectiva d'un altre context, poden produir falses connotacions i errònies interpretacions i valoracions. Sempre és idealista pretendre la comprensió de qualsevol fenomen artístic i cultural sense pretendre comprendre alhora el context socio-polític en el que es produeix el dit fenomen.

En el cas de fenòmens produïts a l'àmbit artístic i cultural espanyol, el desconeixement, el no tenir en compte, la peculiaritat de les condicions en què des de 1939 es desenvolupen a Espanya les contradiccions artístiques i culturals pot impedir radicalment la comprensió de la significació que adquireixen a Espanya qualsevol fet, tendència, pressupòsit ideològic, estil de treball, etc...

La raquitica, per reprimida, vida artística i cultural de les diverses nacionalitats existents dins l'Estat espanyol intenta desenvoluparse sota l'opressió que suposa la repressió sistemàtica i l'absència de llibertats d'expressió, de reunió i d'associació. És a partir de les característiques d'aquest context que cal analitzar els plantejaments ideològics i els diferents aspectes de la pràctica del "Grup de Treball"

La unió dels membres del "Grup de Treball" està constituïda per 1) els plantejaments ideològics, sobre la base del materialisme històric i del materialisme dialèctic, i 2) per l'estil de treball quant a l'articulació dialèctica de tres tipus de pràctica: la pràctica artística, la pràctica teòrica i la pràctica d'incidència, d'intervenció i d'agitació al medi social, principalment als sectors artístics i intel·lectuals.

Quant als plantejaments ideològics del grup, aquests estan implícits i explícits tant a la pràctica artística com als altres tipus articulats de pràctica que el grup porta a terme.

La línia del grup exclueix tota postura sectària i procura d'establir qualsevol mena d'aliances que siguin positives en vistes a la clarificació dels principals aspectes de la problemàtica de la teoria i la pràctica de l'art dins el concret entorn político-social espanyol, i en vistes a combatre tals aspectes.

El nivell actual dels plantejaments ideològics del grup, així com els seus actuals objectius generals, estan esquemàticament sistematitzats en un Comunicat que a rel d'una mostra d'art realitzada a Barcelona el Maig del 74 van redactar els artistes participants, entre ells el "Grup de Treball". El grup assumeix totalment tots els punts d'aquest Comunicat unitari i no exclusiu del grup i intenta estar a l'avantguarda de la pràctica necessària per a efectuar les tasques a les que compromet el comunicat.

Aquest comunicat (signat per professionals del cinema, teatre, plàstica, literatura, etc...) és el reflex d'una de les iniciatives i realitzacions importants que s'han donat a Catalunya des de l'any 1939 als esquifits medis culturals i artístics del país.

Al Comunicat es denuncien alguns dels principals aspectes del medi cultural espanyol: la colonització artística cultural; l'individualisme i l'aïllament dins i entre els respectius sectors artístics i intel·lectuals; el manteniment del concepte d'autonomia, respecte al context de la lluita de classes, de les diverses pràctiques artístiques; el tractament sublimatori de la funció de l'art i de l'artista per part de la crítica idealista; la no participació de les masses al conflicte de l'art.

Quant a la pràctica artística, el grup la posa en qüestió en tant que la considera vehicle d'ideologia que s'insereix a la lluita ideològica, lluita ideològica entesa com un aspecte de la lluita de classes, dins un concret context social.

El grup, en posar en qüestió la pràctica artística, qüestiona els diferents llenguatges específics artístics i els pressupòsits en què s'assenten i que són la base dels mòduls mitjançant els quals es transmet la ideologia dominant.

La pràctica artística del grup té dues vessants: l'obra individual dels membres del grup i l'obra col·lectiva del grup. Les contradiccions entre pràctica i teoria es resolen, en el si del grup, no mecànicament, sinó dialècticament, mitjançant la discussió, l'anàlisi i la resolució col·lectiva.

El grup considera que el necessari treball sobre l'especificitat artística no pot ésser dut a terme autònomament, sinó que ha d'ésser desenvolupat en interrelació dialèctica amb la pràctica teòrica i amb la pràctica d'incidència al medi social.

Quant a la pràctica teòrica, sobre la base del materialisme històric i del materialisme ideològic, el grup la realitza a partir de les seves necessitats específiques i a partir de les necessitats creades per la intervenció a les contradiccions socials, polítiques, artístiques i culturals del context en què treballa el grup.

D'aquesta manera s'ha el·ludit i s'el·ludeix l'ideologisme, el teoricisme, la desvinculació entre pràctica i teoria, i la teoria esdevé una pràctica activa dins la lluita ideològica.

La pràctica teòrica del grup es materialitza en textos (tracs, documents, comunicats, articles, etc...), en discussions col·lectives en el si del grup, entre el grup i altres plataformes, i en intervencions de distinta mena a les instàncies del medi social, artístic i cultural.

Quant a la pràctica d'incidència, d'intervenció i d'agitació al medi social, principalment als sectors artístics i culturals, el grup la realitza bàsicament en vistes a afavorir la conscienciació i la movilització dels sectors artístics i intel·lectuals vers una superació de les tradicionals actituds individualistes, i vers el plantejament intersectorial de la problemàtica específica de l'art i de la seva incidència ideològico-social.

Aquesta pràctica d'incidència s'efectua, per una banda, mitjançant mostres d'art que trenquen amb l'esquema tradicional de les exposicions d'art.

Les mostres d'art realitzades pel grup suposen 1) un rebuig dels canals tradicionals de mercantilització de l'art (galeries) i 2) un contacte amb el públic en general, i en

especial amb els sectors artístics i intel·lectuals, mitjançant discussions, xerrades, col·loquis, taules rodones, etc...

Ara bé, aquest rebuig dels canals tradicionals no implica pas la negació de la possibilitat d'una utilització tàctica de tals canals: el grup, conscient de la necessitat d'articular-se dins les relacions econòmiques que caracteritzen el sistema, intenta cercar la manera d'impedir que tal articulació comporti una desvirtuació de la carrega ideològica inherent a tota pràctica artística.

Així mateix, alhora que mira de transformar la utilització dels canals tradicionals de difusió i de discussió i que en cerca uns altres de nous, el grup, junt amb professionals d'altres sectors artístics i intel·lectuals, intenta iniciar un procés d'integració a la línia d'actuació d'altres grups de professionals que procuren confrontar i rectificar les pràctiques culturals d'acord amb les necessitats ideològiques de les masses populars del país, tot i tenint consciència de les dificultats a diversos nivells que això comporta, degut al llast idealista i no popular que els actuals condicionaments socials imposen a les pràctiques artístiques.

Per altra banda, la pràctica d'incidència al medi social es realitza també a través de la participació i creació de plataformes democràtiques de lluita, que apleguen artistes intel·lectuals demòcrates de distintes ideologies, i a través d'intervencions en escoles d'art, centres culturals, etc.

Un altre aspecte important d'aquesta pràctica és la denúncia, la contestació i el qüestionament gairebé sistemàtic dels fets artístics i culturals que reflexen una concepció de l'art i de l'artista al servei de la classe dominant.

El "Grup de Treball" va néixer al 1972. Les contradiccions que la pràctica del grup ha originat en el seu si han comportat, per una banda, la marxa d'alguns dels seus membres i l'entrada d'uns altres de nous, i, per un altra banda, han produït una radicalització de plantejaments i d'actituds i alhora uns supòsits tàctics que l'allunyen de qualsevol avantguardisme o elitisme.